

DOI 10.31651/2524-2660-2021-3-40-45

ORCID 0000-0002-0264-7196

СИТНІК Тетяна Іванівна

докторка педагогічних наук, завідувачка кафедри гуманітарних дисциплін,
Черкаська медична академія
e-mail: tatyankiryan@ukr.net

УДК 37.091.2-057.875(045)

ДО ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИХОВНОЇ РОБОТИ ЗІ СТУДЕНТСЬКОЮ МОЛОДДЮ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Статтю присвячено з'ясуванню особливостей проведення виховної роботи зі студентами у закладах вищої освіти України, розкриттю «Концепції національного виховання студентської молоді» з урахуванням сучасних викликів, потреб та запитів суспільства, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів вищої освіти, їхніх уподобань, нахилів, інтересів, життєвої та громадянської позиції, художньо-естетичних смаків. У публікації проаналізовано основні напрямки національного виховання студентів, детально розкрито принципи, на яких ґрунтується «Концепція національного виховання студентської молоді».

Основна увага зосереджена на принципах гуманізації, демократизму, природо- та культуровідповідності, пріоритету правової свідомості, єдності навчальної та виховної діяльності, послідовності, системності і наскрізності, педагогічної підтримки, виховання просвітницького патріотизму, соціалізації, які спрямовані на формування гармонійно розвиненої особистості майбутнього фахівця, виховання почуттів патріотизму, людської гідності, порядності, толерантної поведінки у суспільстві, високоморальних людських якостей, утвердження здорового способу життя. Відповідно до «Концепції національного виховання студентської молоді» окреслено основні напрямки виховної роботи у закладах вищої освіти України, зокрема зверталася особлива увага на національно-патріотичне, громадянсько-правове, моральне, екологічне та естетичне виховання.

Детально розглянуто наукові праці вітчизняних педагогів присвячених проблемі виховання студентської молоді у вищій школі, проаналізовано запропоновані ними підходи до різних напрямків виховної роботи, методи виховання та впливу на майбутніх фахівців з утвердження моральних норм поведінки у колективі, суспільстві, пропаганди здорового способу життя. Акцентовано увагу на організаційній структурі виховної роботи у ЗВО. На прикладі виховної роботи Черкаської медичної академії продемонстровано особливості проведення виховних заходів в позааудиторний час.

Ключові слова: виховна робота; заклад вищої освіти; принципи виховання; напрямки виховання; студентська молодь.

Постановка проблеми. Розвиток вітчизняної вищої освіти відзначається підвищенням вимог до професійної фахової підготовки здобувачів освіти, концентрацією особливої уваги на формуванні всебічно розвиненої, гармонійної особистості студента,

надбанням духовних цінностей, виробленням справжніх людських якостей, які відповідають європейським та світовим стандартам освітньої галузі. Суспільство ставить вимоги перед науково-педагогічним персоналом закладу вищої освіти постійно вдосконалювати духовні якості особистості майбутнього фахівця, про що зазначено у багатьох нормативно-правових документах, зокрема і в Законі України «Про вищу освіту», де зазначено, що серед основних завдань закладу вищої освіти є «формування особистості шляхом патріотичного, правового, екологічного виховання, утвердження в учасників освітнього процесу моральних цінностей, соціальної активності, громадянської позиції та відповідальності, здорового способу життя, вміння вільно мислити та самоорганізовуватися в сучасних умовах» [1].

Виховна робота у сучасному закладі вищої освіти спирається на «Концепцію національного виховання студентської молоді» та передбачає формування демократично спрямованої, моральної, відповідальної та самодостатньої особистості, через гуманізацію, наповнення освітнього процесу взаємошанобливими, толерантними стосунками між викладачами та здобувачами вищої освіти.

У центрі всієї системи виховання студентської молоді в Україні знаходиться національна ідея, яка відіграє роль консолідуючого чинника в розвитку громадянського суспільства, яке спрямоване на формування стійкої життєвої позиції особистості, становлення її як індивіда, як справжнього громадянина української держави. Інтегруючим підґрунтям системи національного виховання варто розглядами спільність історичного походження рідної мови, традицій та звичаїв народу, його культури, відчуття єдності себе з суспільством. Перераховане є визначальними ознаками єдності поколінь – пращурів із нащадками, сприяє вихованню громадянина, патріота своєї Батьківщини.

Виховання у сучасних закладах ЗВО повинно стати важливим механізмом залучення студентської молоді до загальноєвропейської та світової культури, прийня-

яття загальнолюдських цінностей. Згідно з «Концепцією національного виховання студентської молоді» одним із завдань виховної роботи у ЗВО формування у студентів вироблення національних, моральних, духовних, загальнолюдських цінностей. Учасники освітнього процесу повинні усвідомлювати, що отримані наукові знання, виробничі технології мають значення тільки тоді, коли їхню основу становить високоморально-духовний рівень їхньої вихованості. У зв'язку з цим основними принципами виховної роботи у ЗВО стали: демократизація, гуманітаризація та гуманізація освітнього процесу, поєднання в ньому загальнолюдських та національних цінностей.

Проблема виховання студентської молоді у закладах вищої освіти перебуває в полі зору сучасних дослідників. Питання «позааудиторна діяльність» у ЗВО стала предметом дослідження А. Ніколенко [2]. Різні аспекти організації виховної роботи зі студентами представлено в роботах О. Дурманенко [3], К. Ісмайлової, О. Сіфорова [4], Н. Калашник [5], Н. Якси [6]. Роль куратора в організації виховної роботи зі студентською молоддю розкрито у праці С. Кучин [7]. Досвід проведення виховної роботи та роль викладача в її організації у вищих медичних закладах освіти розглядається в публікаціях А. Лугової, Ю. Семененко [8], Н. Онул, Т. Головкової [9]. Проте не всі аспекти окресленої проблеми представлені у наукових дослідженнях авторів. Тому **метою** цієї статті є з'ясування особливостей проведення виховної роботи у закладах вищої освіти на сучасному етапі розбудови української державності.

Основними методами, що були використані в процесі написання статті, є теоретичний аналіз наукових джерел, нормативно-правових документів зі сфери освіти, збір та систематизація матеріалів дослідження, огляд звітів про виховну роботу ЗВО розміщених на сайтах вищих освітніх закладів, порівняння, досвід проведення виховної роботи серед студентської молоді в Черкаській медичній академії.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз наукової літератури з проблеми дослідження засвідчив, що саме поняття виховна робота із студентською молоддю трактується по-різному. Так, наприклад, А. Ніколенко посилаючись на Р. Абдулова пропонує це поняття визначати, як комплекс виховних заходів, що є одним з основних, обов'язкових складників освітнього процесу та спрямований на створення умов для успішного професійного, морального, духовного та інтелектуального становлення та розвитку здобувачів

освіти, їхньої фахової самореалізації [2, с. 23].

Н. Якса пропонує трактувати виховну роботу як цілеспрямовану діяльність викладача направлену на створення позитивного виховного середовища та спільної взаємодії між учасниками освітнього процесу, орієнтовану на формування ціннісних орієнтирів, креативний розвиток особистості [6].

Н. Онул та Т. Головкова розглядає поняття «виховна робота» як виховання здобувачів вищої освіти, різновекторний процес, який охоплює всі аспекти перебування студентів у закладі вищої освіти, зокрема навчання, позааудиторні заходи, дозволя з метою формування у студентської молоді міцного світоглядного підґрунтя, глибоких фахових знань та мотивації до постійного й систематичного їх нагромадження [9, с. 244].

Посилаючись на дослідження О. Дубасенюк, О. Дурманенко пропонує визначати такі рівні виховної роботи у закладах вищої освіти:

- соціетарний, або суспільний, який спрямований на вплив суспільства на саму особистість здобувача освіти;

- інституалізований, або адміністративний, який становить собою виховання студентів в межах освітнього закладу, де вони навчаються;

- інтерперсональний, або педагогічний, який визначається як індивідуальний або груповий виховний вплив на здобувачів освіти;

- інтраперсональний, або самоуправлінський, що пов'язаний з самовихованням особистості студента [3].

На думку автора, проведення виховної роботи зі студентами на зазначених нею рівнях повинно здійснюватися комплексно з метою отримання ефективного результату.

У науковій літературі відсутні єдині підходи до визначення принципів виховання студентів у ЗВО. Наприклад, К. Ісмайлов та О. Сіфоров основними принципами виховання студентської молоді називають: «гуманізація, безперервність і спадкоємність, індивідуальний та диференційний підхід, спираючись на позитивне в особистості та поведінці кожного студента та студентського колективу в цілому» [4, с. 90].

Н. Якса розширює перелік принципів виховання здобувачів освіти, виділяючи такі як: гуманізації, педагогічної підтримки, демократизації, культуровідповідності, виховання просвітницького патріотизму, продуктивності, соціалізації [6]. На думку дослідника, принцип гуманізації покликаний забезпечити сприятливими умовами

для створення гуманістичного, розвивального, демократичного виховного простору закладу вищої освіти, що ґрунтується на суб'єкт-суб'єктних відносинах. За визначенням автора, гуманістичний виховний простір розглядається як середовище, в якому однаковою мірою визначаються інтереси викладача і студента, гармонійні взаємовідносини між ними, спрямовані на розвиток, виховання, саморозвиток, самовиховання. Принцип педагогічної підтримки, що становить собою середовище взаємодії у різних позиціях – викладач-студент, студент-студент, студент-викладач-студент та спрямований на пошук оптимальних способів дії на основі рефлексії, самоконтролю та самоаналізу, стимулювання, що призводить до самостійного прийняття рішень. Принцип демократизації спрямований на відкритість стосунків у ЗВО, повноправність стосунків між адміністрацією, педагогами, студентами, запровадження співробітництва на основі довіри, взаєморозуміння, творчості між учасниками освітнього процесу. Принцип культуровідповідності означає сприяння розвитку культурного та субкультурного самовизначення й культурної ідентифікації студента ЗВО. Принцип виховання просвітницького патріотизму пов'язаний з громадянськими функціями виховання студентської молоді. Принцип продуктивності становить собою заходи спрямовані на організацію виховного процесу для розвитку особистісного та професійного досвіду особистості студентів, створення «Я-концепції» їхньої життєвої діяльності. Принцип соціалізації процесу виховання означає подальший розвиток особистості здобувача освіти у взаємозв'язку з макро-, мікро- і мезосередовищем, тобто завдяки цьому принципу відбувається соціалізація особистості студента.

Описані принципи виховної роботи у закладах вищої освіти Н. Яксою майже збігаються з визначеними принципами національного виховання у «Концепції національного виховання студентської молоді», проте у Концепції подаються ще й такі принципи: єдності навчальної та виховної діяльності, послідовності, системності і наскрізності, диференціації та індивідуалізації виховного процесу, єдності теорії та практики, природовідповідності, пріоритету правової свідомості [10]. Принцип єдності навчальної та виховної діяльності у Концепції визначається як консолідація студентської молоді з науково-педагогічними працівниками у єдиний академічний колектив, на основі спільних ідей та моралі. Принцип послідовності, системності і наскрізності, полягає в залученні виховних аспектів до всіх видів осві-

тньої, трудової діяльності та зв'язок виховання з життям. Принцип диференціації та індивідуалізації виховного процесу передбачає стимулювання розвитку творчої активності особистості студента, його індивідуальних здібностей через врахування під час проведення виховної роботи рівнів фізичного, психічного, духовного, інтелектуального, соціального становлення студентів. Принцип єдності теорії та практики становить собою реалізацію опанованих студентами знань, умінь та навичок у практичній діяльності. Принцип природовідповідності спрямований на врахування цілісної та багатогранної природи особистості, вікових, соціальних, психологічних, індивідуальних характеристик здобувачів освіти. Принцип пріоритету правової свідомості передбачає виховання у студентів поваги до конституційних прав та обов'язків людини [там само].

Концепцією національного виховання студентської молоді визначено такі основні напрямки національно-виховної діяльності ЗВО: національно-патріотичне, інтелектуально-духовне, громадянсько-правове, моральне, екологічне, естетичне, трудове та фізичне виховання, утвердження здорового способу життя [там само]. Проте дослідники з проблеми виховання студентської молоді пропонують окремі напрямки розширити або звужити і подають інші до них назви. Так, наприклад, С. Кучин називає правове виховання натомість громадянсько-правового; моральне та художньо-естетичне замість морального та естетичного; професійно-трудове проти трудового, замінює фізичне виховання та утвердження здорового способу життя на фізкультурно-оздоровчий напрямок [7].

Основні напрямки національного виховання студентської молоді у закладах вищої освіти є важливими для формування гармонійно-розвиненої особистості майбутнього фахівця, його людяності, порядності, вихованості, зразковості поведінки у суспільстві, толерантності у взаємостосунках з усіма членами суспільства. У зв'язку з цим головною метою виховної роботи у ЗВО є формування патріота, свідомого громадянина, людини здатної впровадити в життя національну ідею, гідно представляти національну еліту, шляхом набуття здобувачів освіти національної свідомості, вироблення активної громадянської позиції, виховання високих моральних та духовних якостей.

Виховна робота є важливим складником освітнього процесу будь-якого закладу вищої освіти, проте особливої актуальності вона набуває нині у період всесвітньої пандемії у закладах вищої медичної освіти.

Опишемо особливості організації та проведення виховної роботи зі студентами на прикладі Черкаської медичної академії. Враховуючи те, що під час навчання у ЗВМО відбувається становлення майбутнього фахівця як професіонала і як людини, формування громадянської позиції, розвиток духовності, культури, етично-моральних орієнтирів. Майбутні медичні працівники мають усвідомлювати, що найновіші досягнення науки і техніки, новітні технології мають значення лише тоді, коли поєднуються з високими моральними якостями сформованого фахівця.

З огляду на це, особливої важливості набуває гуманізація та гуманітаризація освітнього процесу, у реалізації цих двох принципів слід вдало поєднувати кращий вітчизняний та світовий досвід. Сформувати висококваліфікованого, компетентного фахівця у галузі охорони здоров'я можливо за умови поєднання трьох складників освітнього процесу: навчання, розвитку особистості та виховання. З одного боку, навчання забезпечує здобуття професійних знань і вироблення практичних умінь і навичок, а виховання – формує ціннісні ставлення особистості майбутнього медичного працівника до професійної діяльності та спілкування з пацієнтами, а з іншого боку, потрібно розуміти, що ці процеси є не роздільними. Виховання у закладі вищої медичної освіти виконує завдання, яке тісно пов'язане з майбутньою професійною діяльністю, готує здобувача освіти проявляти високоморальні якості особистості – ввічливість, співчуття, милосердя, турботу, повагу, підтримку тощо. З огляду на це, викладачі кафедр закладів вищої медичної освіти на кожному занятті дбають про те, щоб студенти під час клінічних практик та в майбутній професійній діяльності проявляли почуття чужого та гуманного ставлення до хворих та майбутніх пацієнтів, формування професійної відповідальності за відновлення та збереження здоров'я хворого, усвідомлення важливості та наслідків запропонованих профілактичних рекомендацій лікаря.

Крім навчальних занять у ЗВМО широко використовується інші організаційні форми роботи, зокрема виробнича (клінічна) практика на базі лікувально-профілактичних закладів, участь студентів у різноманітних громадських заходах, пов'язаних з боротьбою соціально вагомими захворюваннями населення чи на пропаганду дотримання здорового способу життя.

У Черкаській медичній академії виховання студентської молоді здійснюється комплексно, за активною участю всіх

структурних підрозділів закладу, що робить його більш ефективним. У кожній академічній групі виховна робота проводиться відповідно до концепції виховання, затвердженої керівництвом закладу. У ній задіяні всі структурні підрозділи починаючи з ректора академії, проректора з виховної роботи та зв'язків з громадськістю, деканів, завідувачів відділень, викладачів усіх кафедр та циклових комісій, вихователя гуртожитку, завершуючи студентським активом. Виховна робота в академії проводиться за такими основними напрямками:

- акцентування уваги на пропаганді здорового способу життя, деонтологічному, морально-етичному, екологічному та патріотичному вихованні, формуванню співпереживання (емпатії);

- контроль за проживанням студентів в гуртожитку, їхнього санітарно-епідеміологічного стану, проведення виховних заходів (бесід, зустрічей, вечорів) за участю кураторів, керівників груп, викладачів кафедр, студентської ради;

- організація допомоги студентам із питань повсякденного життя, їхнього побуту, здійснення соціологічних та психологічних досліджень для моніторингу стану та поліпшення успішності навчання здобувачів освіти;

- виховання студентської молоді на основі використання власного прикладу викладачів та інших співробітників академії як зразка дотримання морально-етичних норм поведінки;

- постійне вдосконалення виробленої моделі виховання, яка базується на створених в академії молодіжних об'єднань, зокрема спортивні секції, волонтерський загін, гурток художньої самодіяльності, клуб «Закон», клуб «Пошук», літературний гурток, студентська рада гуртожитку.

Оскільки національно-патріотичне виховання у Україні є першочерговим, то для Черкаської медичної академії воно є важливим складником в освітньому-процесі. Важливу роль в цьому процесі відіграє діяльність клубу «Закон», на засіданнях якого регулярно проводяться диспути на правову тематику, глибоко вивчають статті основного закону Конституції України, розглядають історію виникнення державних символів, організують столи та тематичні виставки, конкурси, тренінги, готують друковану продукцію, адресовану як студентам, так і їхнім батькам (інформаційні листи, пам'ятки, буклети). Упродовж 2020–2021 навчального року, клубом проведено низку заходів у рамках Всеукраїнського тижня права, таких, як: виставка студент-

ських проектів «Права та обов'язки громадян України», засідання юридичної клініки, відео заняття «Історія виникнення прав громадян», конкурс знавців правознавства «Чи знаю я Основи правознавства?», презентація відеоролика «Коронавірус. Як захистити себе?».

Важливе місце у проведенні виховної роботи посідає діяльність волонтерського загону. Його мета полягає в опікуванні соціально незахищених здобувачів освіти академії, турботі про ветеранів закладу, вихованні патріотизму та милосердя у студентів, залученні студентської молоді до благодійних акцій академії, міста та до роботи Товариства Червоного Хреста України, сприянні створенню комфортних умов проживання в гуртожитку студентів з обмеженими фізичними можливостями. Так, наприклад, загоном було проведено засідання лекторської групи «Волонтерський рух, його мета, завдання та обов'язки волонтера»; виставку студентських плакатів «Ми проти куріння! Ми – здорове покоління!»; збір коштів для онкохворих дітей під час благодійної ярмарки «Масляна прийшла», захід до 35-річчя Чорнобильської трагедії «Чорнобиль – чорний біль України»; акції до Всесвітнього дня боротьби з інсультом, Всесвітнього дня боротьби з гепатитом, дня без тютюну, Всесвітнього дня боротьби з туберкульозом, бронхіальної астми, всесвітнього дня серця.

Вагому роль у естетичному вихованні студентів медичної академії відіграє робота літературного гуртка, діяльність якого спрямована на розвиток гармонійної, всебічно розвиненої особистості, відродження національних звичаїв і традицій, пропаганду творів сучасних українських і зарубіжних письменників, розкриття творчих здібностей та нахилів студентів та виробленню у них естетичних смаків, залучення здобувачів освіти до участі у міжнародному конкурсі знавців української мови імені Петра Яцика.

Протягом останніх років в Черкаській медичній академії діє екологічний гурток, метою якого є вивчення екологічної ситуації в Черкасах та Черкаській області, боротьба за екологію довкілля, пропаганда здорового способу життя та відмови від шкідливих звичок. Студентами, які беруть активну участь в роботі гуртка, розроблено рекомендації щодо екопозитивної поведінки населення для поліпшення екологічної ситуації в місті та області. Ними було підготовлені буклети «Відпочиваємо на природі за правилами і безпечно», «Вплив електромагнітного випромінювання на здоров'я людини», «Як зберегти здоров'я у великому місті?», «Зробимо Україну чистою разом!».

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, виховна робота студентської молоді у закладах вищої освіти є важливим складником всього освітнього процесу. Її мета та структура підпорядковані основним принципам та напрямкам «Концепції національного виховання студентської молоді». Уся виховна робота у ЗВО спрямована на формування гармонійно розвиненої, соціально активної, національно свідомої та високоосвіченої особистості з глибокою громадянською відповідальністю, високими моральними якостями та патріотичними почуттями здатної до саморозвитку та самовдосконалення. Виховна робота в Черкаській медичній академії спрямована на формування високорозвиненої особистості майбутнього медичного працівника зі зразковою культурою поведінки, відповідальністю, творчим та критичним мисленням, з різнобічними професійними інтересами, чітко вираженою конкурентоспроможністю. Вона здійснюється через національно-патріотичне, правове, моральне-етичне та естетичне виховання як на навчальних заняттях, так і в позааудиторний час через участь здобувачів освіти у молодіжних об'єднаннях (студрадах, гуртках, загонах), волонтерських та благодійних акціях, конкурсах тощо. Подальшого розвитку потребують такі аспекти проблеми, як особливості проведення фізичного професійно-трудового виховання здобувачів освіти у ЗВО.

Список бібліографічних посилань

1. Про вищу освіту: Закон України 1 липня 2014 року № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
2. Ніколенко А.М. Поняття позааудиторної діяльності у соціально-педагогічному аспекті. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія», 2013. № 1 (5). С. 21–25.*
3. Дурманенко О. Виховна робота у ВНЗ як чинник формування особистості майбутнього фахівця. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/11476/1/6.pdf>
4. Ісмайлов К.Ю., Сіфоров О.І. Особливості організації виховної роботи в вищих навчальних закладах зі специфічними умовами навчання України в умовах інформатизації суспільства. *Правова держава, 2016. № 24. С. 89–92.*
5. Калашнік Н. Особливості освітньо-виховної роботи з іноземними студентами у вищих медичних навчальних закладах України. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка, 2018. Вип. 1(83). С. 60–66.*
6. Якса Н.В. Особливості організації виховного процесу в педагогічному вузі. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/459/2/7F235635.pdf>
7. Кучин С.П. Удосконалення реалізації виховної функції інституту кураторства як пріоритет впровадження механізмів державного регулювання в сфері освіти. *Державне управління: удосконалення та розвиток, 2017. № 1. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1023*

8. Лугова Л., Семененко Ю. Роль викладача клінічної кафедри в організації виховної роботи зі студентами медичного вищого навчального закладу. *Сучасні підходи до вищої медичної освіти в Україні: матеріали XVI Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю, м. Тернопіль, 16–17 трав. 2019 р.* Тернопіль: Терноп. нац. мед. ун-т імені І. Я. Горбачевського, 2019. С. 83–84.
 9. Онул Н., Головкова Т. Досвід гуманітарно-виховної роботи у вищому медичному навчальному закладі. *Філософсько-гуманітарні читання: збірка наукових праць*, 2017. С. 241–247.
 10. Концепція національного виховання студентської молоді. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr2_4290-09#Text
- References**
1. On Higher Education: Law of Ukraine of July 1, 2014 № 1556-VII. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> [in Ukr.].
 2. Nikolenko, L. (2013). The concept of extracurricular activities in the socio-pedagogical aspect. *Bulletin of Alfred Nobel University of Dnepropetrovsk. Series "Pedagogy and Psychology"*, 1(5): 21–25 [in Ukr.].
 3. Durmanenko, O. Educational work in universities as a factor in shaping the personality of the future specialist. Retrieved from <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/11476/1/6.pdf> [in Ukr.].
 4. Ismailov, K., Siforov, O. (2016). Peculiarities of organization of educational work in higher educational establishments with specific conditions of education of Ukraine in the conditions of informatization of society. *Constitutional state*, 24: 89–92 [in Ukr.].
 5. Kalashnik, N. (2018). Features of educational work with foreign students in higher medical educational institutions of Ukraine. *Bulletin of Zhytomyr State University named after Ivan Franko*, 1(83): 60–66 [in Ukr.].
 6. Yaksa, N. Features of the organization of the educational process in the pedagogical university. Retrieved from <http://eprints.zu.edu.ua/459/2/7F235635.pdf> [in Ukr.].
 7. Kuchyn, S. (2017). Improving the implementation of the educational function of the institute of curatorship as a priority of implementing mechanisms of state regulation in the field of education. *Public administration: improvement and development*, 1. Retrieved from <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1023> [in Ukr.].
 8. Luhova, L., Semenenko, Y. (2019). The role of the teacher of the clinical department in the organization of educational work with students of medical higher educational institution. *Modern approaches to higher medical education in Ukraine: materials XVI All-Ukrainian scientific-practical conf. with international participation*, Ternopil, May 16–17. 2019. Ternopil: TNMU: 83–84 [in Ukr.].
 9. Onul, N., Golovkova, T. (2017). Experience of humanitarian and educational work in a higher medical educational institution. *Philosophical and humanitarian readings: a collection of scientific works*: 241–247 [in Ukr.].
 10. The concept of national education of student. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr2_4290-09#Text [in Ukr.].

SYTNIK Tetiana

Doctor of Pedagogy, Head of the Department of Humanities,
Cherkasy Medical Academy

**TO THE PROBLEM OF ORGANIZING EDUCATIONAL WORK WITH STUDENTS
IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS**

Summary. Introduction. The development of national higher education is marked by an increase in the requirements for professional training of educational applicants, focus on the formation of a comprehensively developed, harmonious personality of the student, acquisition of spiritual values, developing real human qualities that meet European and world standards of education.

The Society demands to the scientific and pedagogical staff of the higher education institution to constantly improve the spiritual qualities of the personality of the future specialist, as indicated in many regulatory documents, including the Law of Ukraine "On Higher Education".

Purpose. The purpose of the article is to clarify the features of educational work in higher education institutions at the present stage of development of Ukrainian statehood.

Methods. The main methods used in the process of writing the article are theoretical analysis of scientific sources, legal documents in the field of education, collection and systematization of research materials, review of reports on educational work of higher education institutions posted on the websites of higher educational institutions, comparison, experience in conducting educational work among students at the Cherkasy Medical Academy.

Results. The article clarifies the features of conducting educational work with applicants in higher education institutions of Ukraine, reveals the "Concepts of national education of students" taking into account modern challenges, needs and requests of society, age and individual characteristics of higher education applicants, their preferences, inclinations, interests, life and civic position, artistic and aesthetic tastes. The publication analyzes the

main directions of national education of students, reveals in detail the principles on which the "Concept of national education of student youth" is based.

According to the Concept, the main directions of educational work in higher education institutions of Ukraine were outlined, in particular, special attention was paid to national-patriotic, civil-legal, moral, environmental and aesthetic education. Attention is paid to the organizational structure of educational work in higher education institutions. On the example of educational work of Cherkasy Medical Academy the peculiarities of conducting educational activities in extracurricular time are demonstrated.

Originality. For the first time the experience of educational work of Cherkasy Medical Academy is presented.

Conclusion. Thus, the work on the education of student youth in higher education institutions is an important component of the entire educational process. Its purpose and structure are subordinated to the basic principles and directions of the "Concept of national education of student youth". All educational work in higher education institutions is aimed at the formation of a harmoniously developed, socially active, nationally conscious and highly educated person with deep civic responsibility, high moral qualities and patriotic feelings capable of self-development and self-improvement.

Keywords: educational work; higher education institutions; principles of education; directions of education; student youth.

Одержано редакцією 22.07.2021
Прийнято до публікації 10.08.2021